
SAKSA KEELE GRAMMATIKA

SISUKORD

ARTIKKEL	3
Umbmäärane artikkel	3
Määrav artikkel	3
ASESÕNA	6
Isikulised asesõnad	6
Omastavad asesõnad	6
Näitavad asesõnad DIESER, DIESE ja DIESES (<i>see</i>)	7
Umbmäärased asesõnad JEDER, JEDE ja JEDES (<i>iga</i>)	8
NIMISÕNA	9
Nimisõnade sugu	9
Nimisõnade mitmus	9
Nimisõnade käänamine	10
OMADUSSÕNA	11
Omadussõna käänamine määrava artikliga	11
Omadussõna käänamine umbmäärase artikliga	11
Omadussõna öeldistäitena	12
Omadussõna võrdlusastmed	12
TEGUSÕNA	14
Tegusõna SEIN (<i>olema</i>) pööramine	14
Tegusõna HABEN (<i>omama</i>) pööramine	15

Olevik	16
Lihtminevik	18
Täisminevik	20
Modaaltegusõnad	22
Käskiv kõneviis	23
Enesekohased tegusõnad	23
Passiiv	24
EESSÕNAD	26
Eessõna liitumine määrava artikliga	26
Ajamäärused: eessõnaga ja ilma eessõnata	26
Eessõnad kohamäärustes	27
AN, AUF, ÜBER, NEBEN, UNTER, VOR, IN daativiga	27
AN, AUF, ÜBER, NEBEN, UNTER, VOR, IN akusatiiviga	28
Eessõnad, mida kasutatakse ainult daativiga	29
Eessõnad, mida kasutatakse ainult akusatiiviga	30
ARVSÕNA	31
KÜSISÕNA	32

ARTIKKEL

Saksa keeles on kahte liiki artikleid: umbmäärane ja määrav artikkel. Nimisõnu kasutatakse tavaliselt koos artikliga.

► Umbmäärane artikkel

Nimisõna kasutatakse enamasti umbmäärase artikliga, kui räägime mingist esemest või olendist esmakordselt:

EIN Kuli (*meessoost nimisõna*)   (*üks*) pastakas

EINE Blume (*naissoost nimisõna*)   (*üks*) lill

EIN Buch (*kesksoost nimisõna*)   (*üks*) raamat

Umbmäärane artikkel muutub vastavalt nimisõna käände järgmiselt:

	Ainsus		
	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Kesksoost nimisõna (K)
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	ein Mann <i>(üks) mees</i>	eine Frau <i>(üks) naine</i>	ein Kind <i>(üks) laps</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	eines Mannes <i>(ühe) mehe</i>	einer Frau <i>(ühe) naise</i>	eines Kindes <i>(ühe) lapse</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	einem Mann <i>(ühele) mehele</i>	einer Frau <i>(ühele) naisele</i>	einem Kind <i>(ühele) lapsele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	einen Mann <i>(ühte) meest</i>	eine Frau <i>(ühte) naist</i>	ein Kind <i>(ühte) last</i>

Umbmäärasel artiklil puudub mitmus.

► Määrav artikkel

Rääkides konkreetsetest esemetest või olenditest, mis on kuulajale juba tuttavad, kasutame nimisõna ees määravat artiklit:

DER Kuli (<i>meessoost nimisõna</i>)	(<i>see</i>) <i>pastakas</i>
DIE Apotheke (<i>naissoost nimisõna</i>)	(<i>see</i>) <i>apteek</i>
DAS Café (<i>kesksoost nimisõna</i>)	(<i>see</i>) <i>kohvik</i>

Mitmuse määrav artikkel on olenemata soost alati **DIE**.

DIE Kulis	(<i>need</i>) <i>pastakad</i>
DIE Apotheken	(<i>need</i>) <i>apteegid</i>
DIE Cafés	(<i>need</i>) <i>kohvikud</i>

Võrdle:

Das ist ein Kuli. <i>See on (üks) pastakas.</i>	Der Kuli ist billig. <i>(See) pastakas on odav.</i>
Gibt es hier in der Nähe eine Apotheke? <i>Kas siin lähedal on (ühte) apteeki?</i>	Die Apotheke ist heute geschlossen. <i>(See) apteek on täna suletud.</i>
Das ist ein gutes Café. <i>See on (üks) hea kohvik.</i>	Das Café „Oper“ liegt im Opernhaus. <i>Kohvik „Oper“ asub ooperimajas.</i>

Määrav artikkel muutub vastavalt käändele järgmiselt:

	Ainsus		
	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Kesksoost nimisõna (K)
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	der Mann <i>mees</i>	die Frau <i>naine</i>	das Kind <i>laps</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	des Mannes <i>mehe</i>	der Frau <i>naise</i>	des Kindes <i>lapse</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	dem Mann <i>mehele</i>	der Frau <i>naisele</i>	dem Kind <i>lapsele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	den Mann <i>meest</i>	die Frau <i>naist</i>	das Kind <i>last</i>

	Mitmus		
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	die Männer <i>mehed</i>	die Frauen <i>naised</i>	die Kinder <i>lapsed</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	der Männer <i>meeste</i>	der Frauen <i>naiste</i>	der Kinder <i>laste</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	den Männern <i>meestele</i>	den Frauen <i>naistele</i>	den Kindern <i>lastele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	die Männer <i>mehi</i>	die Frauen <i>naisi</i>	die Kinder <i>lapsi</i>

ASESÕNA

► Isikulised asesõnad

Nominatiiv <i>kes/mis?</i>		Akusatiiv <i>keda/mida?</i>		Daativ <i>kellele/millele?</i>	
ich	<i>mina</i>	mich	<i>mind</i>	mir	<i>minule</i>
du	<i>sina</i>	dich	<i>sind</i>	dir	<i>sinule</i>
er	<i>tema (M)</i>	ihn	<i>teda (M)</i>	ihm	<i>temale (M)</i>
sie	<i>tema (N)</i>	sie	<i>teda (N)</i>	ihr	<i>temale (N)</i>
es	<i>tema/see (K)</i>	es	<i>teda/seda (K)</i>	ihm	<i>temale/sellele (K)</i>
wir	<i>meie</i>	uns	<i>meid</i>	uns	<i>meile</i>
ihr	<i>teie</i>	euch	<i>teid</i>	euch	<i>teile</i>
sie	<i>nemad</i>	sie	<i>neid</i>	ihnen	<i>neile</i>
Sie (viisakusvorm)	<i>teie</i>	Sie	<i>teid</i>	Ihnen	<i>teile</i>

Saksa keeles kasutatakse mitmuse 2. pööret (ihr) juhul kui sinatatakse kõiki inimesi, kelle poole pöördutakse.

► Omastavad asesõnad

Omastava asesõna lõpp sõltub järgnevast nimisõnast.

Näiteks, kui omatav ese on naissoost või mitmuses, siis lisatakse nimetavas käändes omastavale asesõnale –E:

meine Freundin

minu sõbranna

meine Freundinnen

minu sõbrannad

mein/meine	<i>minu</i>
dein/deine	<i>sinu</i>
sein/seine	<i>tema (M)</i>
ihr/ihre	<i>tema (N)</i>
sein/seine	<i>tema (K)</i>

unser/unsere	<i>meie</i>
euer/eure	<i>teie</i>
ihr/ihre	<i>nende</i>
Ihr/Ihre	<i>teie (viisakusvorm)</i>

Omastava asesõna käänamine

	Ainsus		
	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	mein Vater <i>minu isa</i>	meine Mutter <i>minu ema</i>	mein Kind <i>minu laps</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	meines Vaters <i>minu isa</i>	meiner Mutter <i>minu ema</i>	meines Kindes <i>minu lapse</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	meinem Vater <i>minu isale</i>	meiner Mutter <i>minu emale</i>	meinem Kind <i>minu lapsele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	meinen Vater <i>minu isa</i>	meine Mutter <i>minu ema</i>	mein Kind <i>minu last</i>

Mitmus	
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	meine Eltern <i>minu vanemad</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	meiner Eltern <i>minu vanemate</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	meinen Eltern <i>minu vanematele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	meine Eltern <i>minu vanemaid</i>

► Näitavad asesõnad **DIESER**, **DIESE** ja **DIESES** (*see*)

Näitavat asesõna **DIESER** (M), **DIESE** (N) ja **DIESES** (K) kasutatakse enamasti nimisõna ees artikli asemel, kui viitame konkreetselt mingile esemele.

Dieser Turm liegt in Tallinn.

See torn asub Tallinnas.

Diese Jacke ist zu klein.

See jakk on liiga väike.

Dieses Fleisch schmeckt gut.

See liha maitseb hästi.

► **Umbmäärased asesõnad JEDER, JEDE ja JEDES** (*iga*)

Umbmäärane asesõna **JEDER** (M) **JEDE** (N) ja **JEDES** (K) saab nimisõna soo- ja käändelõpud. Umbmäärast asesõna saab kasutada ainult ainsuses.

jeder Teilnehmer

iga osavõtja

jede Mannschaft

iga meeskond

jedes Land

iga maa

NIMISÕNA

► Nimisõnade sugu

Saksa keeles jagunevad nimisõnad vastavalt grammatilisele soole kolme gruppi:

1. meessoost nimisõnad

der Mann   *mees*
 der Hafen   *sadam*

2. naissoost nimisõnad

die Frau   *naine*
 die Bank   *pank*

3. kesksõost nimisõnad

das Kind   *laps*
 das Kino   *kino*

Nimisõna on soovitatav alati ära õppida koos määrava artikliga.

► Nimisõnade mitmus

Nimisõna mitmusevormide moodustamisel eristame viit erinevat gruppi:

1. -EN, -N, -NEN lõpp:

die Sprache - die Sprachen   *keel - keeled*
 die Studentin - die Studentinnen   *üliõpilane – üliõpilased*

2. ilma lõputa (tüvetäishäälik A, O, U võib muutuda Ä, Ö, Ü-ks):

der Computer - die Computer   *arvuti - arvutid*
 der Garten - die Gärten   *aed - aiad*

3. -ER lõpp (tüvetäishäälik võib muutuda):

das Kind - die Kinder   *laps - lapsed*
das Buch - die Bücher   *raamat - raamatud*

4. -E lõpp (tüvetäishäälik võib muutuda):

der Tisch - die Tische   *laud - lauad*
der Stuhl - die Stühle   *tool - toolid*

5. -S lõpp:

das Auto - die Autos   *auto - autod*
das Hotel - die Hotels   *hotell – hotellid*

► Nimisõnade käänamine

Saksa keeles on neli käänat:

- 1) nominatiiv**, mis vastab küsimusele **WER/WAS?** (*kes/mis?*)
- 2) genitiiv**, mis vastab küsimusele **WESSEN?** (*kelle/mille?*)
- 3) daativ**, mis vastab küsimusele **WEM?** (*kellele/millele?*)
- 4) akusatiiv**, mis vastab küsimusele **WEN/WAS?** (*keda/mida?*)

Nimisõna käänamist vaata lk 44-46.

OMADUSSÕNA

► Omadussõna käänamine määrava artikliga

	Ainsus		
	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	der junge Mann <i>noor mees</i>	die schöne Frau <i>ilus naine</i>	das gesunde Kind <i>terve laps</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	des jungen Mannes <i>noore mehe</i>	der schönen Frau <i>ilusa naise</i>	des gesunden Kindes <i>terve lapse</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	dem jungen Mann <i>noorele mehele</i>	der schönen Frau <i>ilusale naisele</i>	dem gesunden Kind <i>tervele lapsele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	den jungen Mann <i>noort meest</i>	die schöne Frau <i>ilusat naist</i>	das gesunde Kind <i>tervet last</i>
	Mitmus		
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	die jungen Männer <i>noored mehed</i>	die schönen Frauen <i>ilusad naised</i>	die gesunden Kinder <i>terved lapsed</i>
Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	der jungen Männer <i>noorte meeste</i>	der schönen Frauen <i>ilusate naiste</i>	der gesunden Kinder <i>tervete laste</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	den jungen Männern <i>noortele meestele</i>	den schönen Frauen <i>ilusatele naistele</i>	den gesunden Kindern <i>tervetele naistele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	die jungen Männer <i>noori mehi</i>	die schönen Frauen <i>ilusaid naisi</i>	die gesunden Kinder <i>terveid lapsi</i>

► Omadussõna käänamine umbmäärase artikliga

	Ainsus		
	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
Nominatiiv <i>kes/mis?</i>	ein junger Mann <i>(üks) noor mees</i>	eine schöne Frau <i>(üks) ilus naine</i>	ein gesundes Kind <i>(üks) terve laps</i>

Genitiiv <i>kelle/mille?</i>	eines jungen Mannes <i>(ühe) noore mehe</i>	einer schönen Frau <i>(ühe) ilusa naise</i>	eines gesunden Kindes <i>(ühe) terve lapse</i>
Daativ <i>kellele/millele?</i>	inem jungen Mann <i>(ühele) noorele mehele</i>	einer schönen Frau <i>(ühele) ilusale naisele</i>	inem gesunden Kind <i>(ühele) tervele lapsele</i>
Akusatiiv <i>keda/mida?</i>	einen jungen Mann <i>(ühte) noort meest</i>	eine schöne Frau <i>(ühte) ilusat naist</i>	ein gesundes Kind <i>(ühte) tervet last</i>

Umbmäärasel artiklil mitmus puudub.

► Omadussõna öeldistäitena

Omadussõna öeldistäitena ei muutu.

Ich bin		<i>Ma olen</i>	
Du bist		<i>Sa oled</i>	
Sie/Er ist		<i>Ta on</i>	
Wir sind	müde.	<i>Me oleme</i>	<i>väsinud.</i>
Ihr seid		<i>Teie olete</i>	
Sie sind		<i>Nemad on</i>	
Sie sind		<i>Teie olete</i>	

► Omadussõna võrdlusastmed

Reeglina lisatakse keskvõrde moodustamiseks omadussõna lõppu **-ER**.

Ülivõrde moodustamiseks lisatakse omadussõna ette sõna **AM** ja lõppu **-(E)STEN**.

leicht <i>kerge</i>	leichter <i>kergem</i>	am leichtesten <i>kõige kergem</i>
aktiv <i>aktiivne</i>	aktiver <i>aktiivsem</i>	am aktivsten <i>kõige aktiivsem</i>
billig <i>odav</i>	billiger <i>odavam</i>	am billigsten <i>kõige odavam</i>
teuer <i>kallis</i>	teurer <i>kallim</i>	am teuersten <i>kõige kallim</i>

Kui kasutame ülivõrdes omadussõna täiendina, siis määrav artikkel asendab sõna **AM** ja omadussõna saab vastava käände lõpu:

der aktivste Mann	<i>kõige aktiivsem mees</i>
die billigste Ware	<i>kõige odavam kaup</i>
das teuerste Café	<i>kõige kallim kohvik</i>

Ühesilbiliste sõnade puhul muutub täishäälik:

alt <i>vana</i>	älter <i>vanem</i>	am ältesten <i>kõige vanem</i>
kurz <i>lühike</i>	kürzer <i>lühem</i>	am kürzesten <i>kõige lühem</i>
stark <i>tugev</i>	stärker <i>tugevam</i>	am stärksten <i>kõige tugevam</i>

Erandid omadussõna kesk- ja ülivõrde moodustamisel:

gern <i>meelsasti</i>	lieber <i>meelsamini</i>	am liebsten <i>kõige meelsamini</i>
gut <i>hea</i>	besser <i>parem</i>	am besten <i>kõige parem</i>
viel <i>palju</i>	mehr <i>rohkem</i>	am meisten <i>kõige rohkem</i>
nah <i>lähedal</i>	näher <i>lähemal</i>	am nächsten <i>kõige lähemal</i>

TEGUSÕNA

► Tegusõna SEIN (*olema*) pööramine

Olevik			
ich	bin	<i>mina</i>	<i>olen</i>
du	bist	<i>sina</i>	<i>oled</i>
er/sie	ist	<i>tema</i>	<i>on</i>
wir	sind	<i>meie</i>	<i>oleme</i>
ihr	seid	<i>teie</i>	<i>olete</i>
sie	sind	<i>nemad</i>	<i>on</i>
Sie	sind	<i>teie</i>	<i>olete</i>

Minevik			
ich	war	<i>mina</i>	<i>olin</i>
du	warst	<i>sina</i>	<i>olid</i>
er/sie	war	<i>tema</i>	<i>oli</i>
wir	waren	<i>meie</i>	<i>olime</i>
ihr	wart	<i>teie</i>	<i>olite</i>
sie	waren	<i>nemad</i>	<i>olid</i>
Sie	waren	<i>teie</i>	<i>olite</i>

Täisminevik					
ich	bin		<i>mina</i>	<i>olen</i>	
du	bist		<i>sina</i>	<i>oled</i>	
er/sie	ist		<i>tema</i>	<i>on</i>	
wir	sind	gewesen	<i>meie</i>	<i>oleme</i>	<i>olnud</i>
ihr	seid		<i>teie</i>	<i>olete</i>	
sie	sind		<i>nemad</i>	<i>on</i>	
Sie	sind		<i>teie</i>	<i>olete</i>	

► Tegusõna HABEN (*omama*) pööramine

Olevik			
ich	habe	<i>minul</i>	
du	hast	<i>sinul</i>	
er/sie	hat	<i>temal</i>	
wir	haben	<i>meil</i>	<i>on</i>
ihr	habt	<i>teil</i>	
sie	haben	<i>neil</i>	
Sie	haben	<i>teil</i>	

Lihtminevik			
ich	hatte	<i>minul</i>	
du	hattest	<i>sinul</i>	
er/sie	hatte	<i>temal</i>	
wir	hatten	<i>meil</i>	<i>oli</i>
ihr	hattet	<i>teil</i>	
sie	hatten	<i>neil</i>	
Sie	hatten	<i>teil</i>	

Täisminevik					
ich	habe		<i>mul</i>		
du	hast		<i>sul</i>		
er/sie	hat		<i>tal</i>		
wir	haben	gehabt	<i>meil</i>	<i>on</i>	<i>olnud</i>
ihr	habt		<i>teil</i>		
sie	haben		<i>neil</i>		
Sie	haben		<i>teil</i>		

► Olevik

Tegusõnu pööratakse olevikus järgmiselt:

	gehen	<i>minema</i>	wohnen	<i>elama</i>	kommen	<i>tulema</i>
ich	gehe	<i>lähen</i>	wohne	<i>elan</i>	komme	<i>tulen</i>
du	gehst	<i>lähed</i>	wohnst	<i>elad</i>	kommst	<i>tuled</i>
er/sie	geht	<i>läheb</i>	wohnt	<i>elab</i>	kommt	<i>tuleb</i>
wir	gehen	<i>läheme</i>	wohnen	<i>elame</i>	kommen	<i>tuleme</i>
ihr	geht	<i>lähete</i>	wohnt	<i>elate</i>	kommt	<i>tulete</i>
sie	gehen	<i>lähevad</i>	wohnen	<i>elavad</i>	kommen	<i>tulevad</i>
Sie	gehen	<i>lähete</i>	wohnen	<i>elate</i>	kommen	<i>tulete</i>

	fragen	<i>küsima</i>	sagen	<i>ütleva</i>	schreiben	<i>kirjutama</i>
ich	frage	<i>küsin</i>	sage	<i>ütlen</i>	schreibe	<i>kirjutan</i>
du	fragst	<i>küsid</i>	sagst	<i>ütled</i>	schreibst	<i>kirjutad</i>
er/sie	fragt	<i>küsi</i>	sagt	<i>ütleb</i>	schreibt	<i>kirjutab</i>
wir	fragen	<i>küsime</i>	sagen	<i>ütleme</i>	schreiben	<i>kirjutame</i>
ihr	fragt	<i>küsite</i>	sagt	<i>ütlete</i>	schreibt	<i>kirjutate</i>
sie	fragen	<i>küsivad</i>	sagen	<i>ütlevad</i>	schreiben	<i>kirjutavad</i>
Sie	fragen	<i>küsite</i>	sagen	<i>ütlete</i>	schreiben	<i>kirjutate</i>

	arbeiten	<i>töötama</i>	finden	<i>leidma</i>	antworten	<i>vastama</i>
ich	arbeite	<i>töötan</i>	finde	<i>leian</i>	antworte	<i>vastan</i>
du	arbeitest	<i>töödad</i>	findest	<i>leiad</i>	antwortest	<i>vastad</i>
er/sie	arbeitet	<i>töötab</i>	findet	<i>leiab</i>	antwortet	<i>vastab</i>
wir	arbeiten	<i>töötame</i>	finden	<i>leiamo</i>	antworten	<i>vastame</i>
ihr	arbeitet	<i>töötate</i>	findet	<i>leiate</i>	antwortet	<i>vastate</i>
sie	arbeiten	<i>töötavad</i>	finden	<i>leiaavad</i>	antworten	<i>vastavad</i>
Sie	arbeiten	<i>töötate</i>	finden	<i>leiate</i>	antworten	<i>vastate</i>

Järgmistel tegusõnadel on ainsuse 2. pööre (du) ja 3. pööre (er) ebareeglipärase:

	fahren	<i>sõitma</i>	schlafen	<i>magama</i>	laufen	<i>jooksma</i>
ich	fahre	<i>sõidan</i>	schlafe	<i>magan</i>	laufe	<i>jooksen</i>
du	fährst	<i>sõidad</i>	schläfst	<i>magad</i>	läufst	<i>jooksed</i>
er/sie	fährt	<i>sõidab</i>	schläft	<i>magab</i>	läuft	<i>jookseb</i>
wir	fahren	<i>sõidame</i>	schlafen	<i>magame</i>	laufen	<i>jookseme</i>
ihr	fahrt	<i>sõidate</i>	schlāft	<i>magate</i>	läuft	<i>jooksete</i>
sie	fahren	<i>sõidavad</i>	schlafen	<i>magavad</i>	laufen	<i>jooksevad</i>
Sie	fahren	<i>sõidate</i>	schlafen	<i>magate</i>	laufen	<i>jooksete</i>

	nehmen	<i>võtma</i>	tragen	<i>kandma</i>	helfen	<i>aitama</i>
ich	nehme	<i>võtān</i>	trage	<i>kannān</i>	helfe	<i>aitān</i>
du	nimmst	<i>võtad</i>	trägst	<i>kannād</i>	hilfst	<i>aitād</i>
er/sie	nimmt	<i>võtāb</i>	trägt	<i>kannāb</i>	hilft	<i>aitāb</i>
wir	nehmen	<i>võtāme</i>	tragen	<i>kannāme</i>	helfen	<i>aitāme</i>
ihr	nehmt	<i>võtāte</i>	trāgt	<i>kannāte</i>	hilft	<i>aitāte</i>
sie	nehmen	<i>võtāvad</i>	tragen	<i>kannāvad</i>	helfen	<i>aitāvad</i>
Sie	nehmen	<i>võtāte</i>	tragen	<i>kannāte</i>	helfen	<i>aitāte</i>

	geben	<i>andma</i>	sehen	<i>nägema</i>	halten	<i>hoidma</i>
ich	gebe	<i>annān</i>	sehe	<i>nāēn</i>	halte	<i>hoiān</i>
du	gibst	<i>annād</i>	siehst	<i>nāēd</i>	hältst	<i>hoiād</i>
er/sie	gibt	<i>annāb</i>	sieht	<i>nāēb</i>	hält	<i>hoiāb</i>
wir	geben	<i>annāme</i>	sehen	<i>nāēme</i>	halten	<i>hoiāme</i>
ihr	gebt	<i>annāte</i>	seht	<i>nāēte</i>	haltet	<i>hoiāte</i>
sie	geben	<i>annāvad</i>	sehen	<i>nāēvad</i>	halten	<i>hoiāvad</i>
Sie	geben	<i>annāte</i>	sehen	<i>nāēte</i>	halten	<i>hoiāte</i>

► Lihtminevik

Lihtminevikku kasutatakse saksa keeles minevikus toimunud sündmuste kirjeldamiseks kirjalikus vormis.

Reeglipärase tegusõnade puhul liidetakse sõna tüvele lihtmineviku tunnus **-TE** ja pöördelõpp.

	fragen	<i>küsima</i>	machen	<i>tegema</i>	sagen	<i>ütleva</i>
ich	fragte	<i>küsisin</i>	machte	<i>tegin</i>	sagte	<i>ütlesin</i>
du	fragtest	<i>küsisid</i>	machtest	<i>tegid</i>	sagtest	<i>ütlesid</i>
er/sie	fragte	<i>küsis</i>	machte	<i>tegi</i>	sagte	<i>ütles</i>
wir	fragten	<i>küsisime</i>	machten	<i>tegime</i>	sagten	<i>ütleme</i>
ihr	fragtet	<i>küsisite</i>	machtet	<i>tegite</i>	sagtet	<i>ütlesite</i>
sie	fragten	<i>küsisid</i>	machten	<i>tegid</i>	sagten	<i>ütlesid</i>
Sie	fragten	<i>küsite</i>	machten	<i>tegite</i>	sagten	<i>ütlete</i>

Ebareeglipäraseid tegusõnu pööratakse järgmiselt:

	kommen	<i>tulema</i>	finden	<i>leidma</i>	laufen	<i>jooksma</i>
ich	kam	<i>tulin</i>	fand	<i>leidsin</i>	lief	<i>jooksin</i>
du	kamst	<i>tulid</i>	fandest	<i>leidsid</i>	liefst	<i>jooksid</i>
er/sie	kam	<i>tuli</i>	fand	<i>leidis</i>	lief	<i>jooksis</i>
wir	kamen	<i>tulime</i>	fanden	<i>leidsime</i>	liefen	<i>jooksime</i>
ihr	kamt	<i>tulite</i>	fandet	<i>leidsite</i>	lieft	<i>jooksite</i>
sie	kamen	<i>tulid</i>	fanden	<i>leidsid</i>	liefen	<i>jooksid</i>
Sie	kamen	<i>tulite</i>	fanden	<i>leidsite</i>	liefen	<i>jooksite</i>

Allpool on antud tähestiku järjekorras levinumate ebareeglipärase tegusõnade lihtmineviku vormid.

beginnen	<i>alustama</i>	begann	<i>alustas</i>
bleiben	<i>jääma</i>	blieb	<i>jäi</i>
bringen	<i>tooma</i>	brachte	<i>tõi</i>
denken	<i>mõtleva</i>	dachte	<i>mõtles</i>
empfehlen	<i>soovitama</i>	empfehl	<i>soovitas</i>

essen	<i>sõõma</i>	aß	<i>sõi</i>
fahren	<i>sõitma</i>	fuhr	<i>sõitis</i>
fallen	<i>kukkuma/langema</i>	fiel	<i>kukkus</i>
fliegen	<i>lendama</i>	flog	<i>lendas</i>
geben	<i>andma</i>	gab	<i>andis</i>
gehen	<i>minema</i>	ging	<i>läks</i>
gewinnen	<i>võitma</i>	gewann	<i>võitis</i>
halten	<i>hoidma</i>	hielt	<i>hoidis</i>
helfen	<i>aitama</i>	half	<i>aitas</i>
kennen	<i>tundma</i>	kannte	<i>tundis</i>
lassen	<i>laskma</i>	ließ	<i>lasi</i>
lesen	<i>lugema</i>	las	<i>luges</i>
nehmen	<i>võtma</i>	nahm	<i>võttis</i>
schlafen	<i>magama</i>	schlief	<i>magas</i>
schreiben	<i>kirjutama</i>	schrieb	<i>kirjutas</i>
schwimmen	<i>ujuma</i>	schwamm	<i>ujus</i>
sehen	<i>nägema</i>	sah	<i>nägi</i>
sitzen	<i>istuma</i>	saß	<i>istus</i>
sprechen	<i>rääkima</i>	sprach	<i>rääkis</i>
stehen	<i>seisma</i>	stand	<i>seisis</i>
tragen	<i>kandma</i>	trug	<i>kandis</i>
treffen	<i>kohtama</i>	traf	<i>kohtas</i>
treiben	<i>harrastama</i>	trieb	<i>harrastas</i>
trinken	<i>jooma</i>	trank	<i>jõi</i>
verbinden	<i>ühendama</i>	verband	<i>ühendas</i>
vergessen	<i>unustama</i>	vergaß	<i>unustas</i>
werden	<i>saama (muutama)</i>	wurde	<i>sai (muutus)</i>
waschen	<i>pesema</i>	wusch	<i>pesi</i>
wiegen	<i>kaaluma</i>	wog	<i>kaalus</i>
wissen	<i>teadma</i>	wusste	<i>teadis</i>
ziehen	<i>kolima</i>	zog	<i>kolis</i>

► Täisminevik

Minevikus toimunut väljendatakse saksa kõnekeeles, näiteks dialoogides, enamasti täismineviku abil.

Täismineviku moodustamiseks kasutatakse liitjavormi:

HABEN + TEGUSÕNA KOLMAS PÕHIVORM

ich	habe		<i>olen</i>	
du	hast		<i>oled</i>	
er	hat		<i>on</i>	
wir	haben	ge-frag-t	<i>oleme</i>	<i>küsinud</i>
ihr	habt		<i>olete</i>	
sie	haben		<i>on</i>	
Sie	haben		<i>olete</i>	

Mõnede tegusõnade, enamasti liikumist väljendavate puhul, kasutame **SEIN + TEGUSÕNA KOLMAS PÕHIVORM**

ich	bin		<i>olen</i>	
du	bist		<i>oled</i>	
er	ist		<i>on</i>	
wir	sind	gekommen	<i>oleme</i>	<i>tulnud</i>
ihr	seid		<i>olete</i>	
sie	sind		<i>on</i>	
Sie	sind		<i>olete</i>	

Saksa keeles on hulgaliselt ebareeglipäraseid tegusõnu, mille kolmandat põhivormi ei saa tuletada, vaid tuleb lihtsalt pähe õppida. Allpool on antud valik sellistest tegusõnadest.

beginnen	<i>alustama</i>	hat begonnen	<i>alustas/on alustanud</i>
bleiben	<i>jääma</i>	ist geblieben	<i>jäi/on jäänud</i>
bringen	<i>tooma</i>	hat gebracht	<i>tõi/on toonud</i>
denken	<i>mõtlemine</i>	hat gedacht	<i>mõitles/on mõelnud</i>
empfehlen	<i>soovitama</i>	hat empfohlen	<i>soovitas/on soovitanud</i>

essen	<i>sõdma</i>	hat gegessen	<i>sõi/on sõõnud</i>
fahren	<i>sõitma</i>	ist gefahren	<i>sõitis/on sõitnud</i>
fallen	<i>kukkuma/langema</i>	ist gefallen	<i>kukkus/on kukkunud</i>
fliegen	<i>lendama</i>	ist geflogen	<i>lendas/on lennanud</i>
geben	<i>andma</i>	hat gegeben	<i>andis/on andnud</i>
gehen	<i>minema</i>	ist gegangen	<i>läks/on läinud</i>
gewinnen	<i>võitma</i>	hat gewonnen	<i>võitis/on võitnud</i>
helfen	<i>aitama</i>	hat geholfen	<i>aitas/on aidanud</i>
kennen	<i>tundma</i>	hat gekannt	<i>tundis/on tundnud</i>
kommen	<i>tulema</i>	ist gekommen	<i>tuli/on tulnud</i>
lassen	<i>laskma</i>	hat gelassen	<i>lasi/on lasknud</i>
lesen	<i>lugema</i>	hat gelesen	<i>luges/on lugenud</i>
nehmen	<i>võtma</i>	hat genommen	<i>võttis/on võtnud</i>
schlafen	<i>magama</i>	hat geschlafen	<i>magas/on maganud</i>
schreiben	<i>kirjutama</i>	hat geschrieben	<i>kirjutas/on kirjutanud</i>
schwimmen	<i>ujuma</i>	ist geschwommen	<i>ujus/on ujunud</i>
sehen	<i>nägema</i>	hat gesehen	<i>nägi/on näinud</i>
sitzen	<i>istuma</i>	hat gesessen	<i>istus/on istunud</i>
sprechen	<i>rääkima</i>	hat gesprochen	<i>rääkis/on rääkinud</i>
stehen	<i>seisma</i>	hat gestanden	<i>seisis/on seisnud</i>
tragen	<i>kandma</i>	hat getragen	<i>kandis/on kandnud</i>
treffen	<i>kohtama</i>	hat getroffen	<i>kohtas/on kohtunud</i>
treiben	<i>harrastama</i>	hat getrieben	<i>harrastas/on harrastanud</i>
trinken	<i>jooma</i>	hat getrunken	<i>jõi/on joonud</i>
verbinden	<i>ühendama</i>	hat verbunden	<i>ühendas/on ühendanud</i>
vergessen	<i>unustama</i>	hat vergessen	<i>unustas/on unustanud</i>
waschen	<i>pesema</i>	hat gewaschen	<i>pesi/on pesnud</i>
werden	<i>saama (muutama)</i>	ist geworden	<i>sai/on saanud</i>
wiegen	<i>kaaluma</i>	hat gewogen	<i>kaalus/on kaalunud</i>
wissen	<i>teadma</i>	hat gewusst	<i>teadis/on teadnud</i>

► Modaalteguõnad

MÜSSEN väljendab kohustust, vajadust kõneleja seisukohast lähtudes.

MÖGEN väljendab armastust või sallimist.

SOLLEN väljendab kohustust, nõuannet, soovitud, mis tuleneb kellegi käsust või korraldusest.

	müssen	<i>pidama</i>	mögen	<i>armastama</i>	sollen	<i>pidama</i>
ich	muss	<i>pean</i>	mag	<i>armastan</i>	soll	<i>pean</i>
du	musst	<i>pead</i>	magst	<i>armastad</i>	sollst	<i>pead</i>
er/sie	muss	<i>peab</i>	mag	<i>armastab</i>	soll	<i>peab</i>
wir	müssen	<i>peame</i>	mögen	<i>armastame</i>	sollen	<i>peame</i>
ihr	müsst	<i>peate</i>	mögt	<i>armastate</i>	sollt	<i>peate</i>
sie	müssen	<i>peavad</i>	mögen	<i>armastavad</i>	sollen	<i>peavad</i>
Sie	müssen	<i>peate</i>	mögen	<i>armastate</i>	sollen	<i>peate</i>

WOLLEN väljendab kindlat soovi.

DÜRFEN väljendab luba, loa andmist.

KÖNNEN väljendab võimet, oskust või võimalust.

	wollen	<i>tahtma</i>	dürfen	<i>tohtima</i>	können	<i>suutma</i>
ich	will	<i>tahan</i>	darf	<i>tohin</i>	kann	<i>suudan</i>
du	willst	<i>tahad</i>	darfst	<i>tohid</i>	kannst	<i>suudad</i>
er/sie	will	<i>tahab</i>	darf	<i>tohib</i>	kann	<i>suudab</i>
wir	wollen	<i>tahame</i>	dürfen	<i>tohime</i>	können	<i>suudame</i>
ihr	wollt	<i>tahate</i>	dürft	<i>tohite</i>	könnt	<i>suudate</i>
sie	wollen	<i>tahavad</i>	dürfen	<i>tohivad</i>	können	<i>suudavad</i>
Sie	wollen	<i>tahate</i>	dürfen	<i>tohivad</i>	können	<i>suudate</i>

Modaalverbid eitavas lauses:

Du **kannst nicht** kommen.

Ich **kann nicht** Tennis spielen.

Ich **darf nicht** rauchen.

Er **darf nicht** Fleisch essen.

Du **musst nicht** deinen Vater anrufen.

Wir **müssen nicht** diese Übung machen.

Sa ei saa tulla.

Ma ei oska tennist mängida.

Ma ei tohi suitsetada.

Ta ei tohi liha süüa.

Sa ei pea oma isale helistama.

Me ei pea seda ülesannet tegema.

► **Käskiv kõneviis**

Sina-vorm			
Nimm!	<i>Võta!</i>	Mach!	<i>Tee!</i>
Trink!	<i>Joo!</i>	Frag!	<i>Küsi!</i>
Sprich!	<i>Räägi!</i>	Iss!	<i>Söö!</i>
Komm!	<i>Tule!</i>	Hilf!	<i>Aita!</i>
Kauf!	<i>Osta!</i>	Ruf an!	<i>Helista!</i>
Erklär!	<i>Seleta!</i>	Gib!	<i>Anna!</i>

Mõnele sõnadele lisatakse **-E**

Antworte!	<i>Vasta!</i>	Öffne!	<i>Ava!</i>
Sage!	<i>Ütle!</i>	Finde!	<i>Leia!</i>

Viisakusvorm			
Nehmen Sie!	<i>Võtke!</i>	Machen Sie!	<i>Tehke!</i>
Trinken Sie!	<i>Jooge!</i>	Fragen Sie!	<i>Küsi!</i>
Sprechen Sie!	<i>Rääkige!</i>	Essen Sie!	<i>Sööge!</i>
Kommen Sie!	<i>Tulge!</i>	Helfen Sie!	<i>Aidake!</i>
Öffnen Sie!	<i>Avage!</i>	Antworten Sie!	<i>Vastake!</i>
Sagen Sie!	<i>Öelge!</i>	Finden Sie!	<i>Leidke!</i>
Kaufen Sie!	<i>Ostke!</i>	Rufen Sie an!	<i>Helistage!</i>
Erklären Sie!	<i>Seletage!</i>	Geben Sie!	<i>Andke!</i>

► **Enesekohased tegusõnad**

Saksa keeles on palju enesekohaseid tegusõnu, mille juurde kuulub asesõna **SICH** (mida eesti keelde tõlkida ei saa).

sich freuen	<i>rõõmustama</i>
sich setzen	<i>istet võtma</i>
sich interessieren	<i>huvituma</i>
sich ärgern	<i>pahandama</i>

sich verabschieden	<i>hüvasti jätma</i>
sich treffen	<i>kohtuma</i>
sich entscheiden	<i>otsustama</i>
sich erinnern	<i>mäletama</i>

Enesekohase tegusõna pööramisel muutub asesõna **SICH** järgmiselt:

ich freue mich	<i>mina rõõmustan</i>
du freust dich	<i>sina rõõmustad</i>
er/sie freut sich	<i>tema rõõmustab</i>
wir freuen uns	<i>meie rõõmustame</i>
ihr freut euch	<i>teie rõõmustate</i>
sie freuen sich	<i>nemad rõõmustavad</i>
Sie freuen sich	<i>teie rõõmustate</i>

► Passiiv

Passiivi puhul puudub lauses alus ehk tegija ja tähelepanu on keskendunud tegevusele ning tegevuse objektile.

Passiivi moodustamiseks kasutatakse liitajavormi:

WERDEN + TEGUSÕNA KOLMAS PÕHIVORM

Ainsus	
wird gebaut	<i>ehitatakse</i>
wird gefragt	<i>küsitakse</i>
wird gebracht	<i>tuuakse</i>
wird genommen	<i>võetakse</i>
wird geöffnet	<i>avatakse</i>

In Tallinn wird viel gebaut.
Das Café wird um 10.00 geöffnet.

*Tallinnas ehitatakse palju.
Kohvik avatakse kell 10.00.*

Mitmus	
werden gebaut	<i>ehitatakse</i>
werden gefragt	<i>küsitakse</i>
werden gebracht	<i>tuuakse</i>
werden genommen	<i>võetakse</i>
werden geöffnet	<i>avatakse</i>

Diese Häuser werden schnell gebaut. *Neid maju ehitatakse kiiresti.*

Die Fenster werden geöffnet. *Aknad avatakse.*

Kõnekeeles väljendatakse passiivi ka järgnevalt:

MAN + TEGUSÕNA AINSUSE KOLMAS PÖÖRE (er, sie ,es)

man baut	<i>ehitatakse</i>
man fragt	<i>küsitakse</i>
man bringt	<i>tuuakse</i>
man nimmt	<i>võetakse</i>
man liest	<i>loetakse</i>

EESSÕNAD

Kui eesti keeles moodustatakse käändeid käändelõppude abil, siis saksa keeles moodustatakse käändeid eessõnade ja artiklite abil.

► Eessõna liitumine määrava artikliga

Mõned eessõnad liituvad määrava artikliga üheks sõnaks.

Eessõna	Artikkel	Liitunud artikkel ja eessõna
an	dem	am (M,K)
zu	der	zur (N)
zu	dem	zum (M,K)
von	dem	vom (M,K)
in	dem	im (M,K)

Eessõna	Artikkel	Liitunud artikkel ja eessõna
an	das	ans (K)
auf	das	aufs (K)
für	das	fürs (K)
in	das	ins (K)

► Ajamäärused: eessõnaga ja ilma eessõnata

Eessõna ja artikkel	Kasutus	Näited	Tõlge
im	kuud	im August	<i>augustis</i>
	aastaajad	im Winter	<i>talvel</i>
		im Frühling	<i>kevadell</i>
		im Sommer	<i>suvel</i>
		im Herbst	<i>sügisel</i>
	aastaarvud	im Jahre 1999	<i>aastal 1999</i>

	sajandid	im 19. Jahrhundert	19. sajandil
am	päevad/päevaajad	am Montag	esmaspäeval
		am Vormittag	ennelõunal
		am Nachmittag	pärastlõunal
		am Morgen	hommikul
		am Abend	õhtul
um	kellaajad	um fünf Uhr	kell viis
in der	väljendid	in der Nacht	öösel
		in der Woche	nädala sees

Järgnevates väljendites eessõna ei kasutata:

montags	<i>esmaspäeviti</i>
vormittags	<i>ennelõunati</i>
abends	<i>õhtuti</i>

► Eessõnad kohamäärustes

Saksa keeles kasutatakse eessõnu **AN, AUF, ÜBER, NEBEN, UNTER, VOR, IN**, nii daativi kui akusatiiviga.

Kui saame küsida **WO?** (*kus?*), kasutame daativi, kui **WOHIN?** (*kuhu?*), kasutame akusatiivi.

► AN, AUF, ÜBER, NEBEN, UNTER, VOR, IN daativiga

Ainsus			
Eessõna	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Kesksoost nimisõna (K)
AN <i>ääres/juures</i>	am Kamin <i>kamina ääres</i>	an der Terrasse <i>terrassi ääres</i>	am Fenster <i>akna juures</i>
AUF <i>peal</i>	auf dem Tisch <i>laua peal</i>	auf der Treppe <i>trepil peal</i>	auf dem Bett <i>voodil peal</i>
NEBEN <i>kõrval</i>	neben dem Computer <i>arvuti kõrval</i>	neben der Kirche <i>kiriku kõrval</i>	neben dem Restaurant <i>restorani kõrval</i>

UNTER <i>all</i>	unter dem Stuhl <i>tooli all</i>	unter der Tasse <i>tassi all</i>	unter dem Sofa <i>sohva all</i>
VOR <i>ees</i>	vor dem Spiegel <i>peegli ees</i>	vor der Kirche <i>kiriku ees</i>	vor dem Haus <i>maja ees</i>
ÜBER <i>kohal/üleväl</i>	über dem Tisch <i>laua kohal</i>	über der Stadt <i>linna kohal</i>	über dem Bett <i>voodi kohal</i>
IN <i>ees</i>	im Schrank <i>kapis</i>	in der Schule <i>koolis</i>	im Büro <i>büroos</i>

Mitmus	
an den Regalen	<i>riiulite ääres</i>
auf den Betten	<i>voodite peal</i>
neben den Kleidern	<i>kleitide kõrval</i>
unter den Betten	<i>voodite all</i>
vor den Stühlen	<i>toolide ees</i>
über den Häusern	<i>majade kohal</i>
in den Kinos	<i>kinodes</i>

► **AN, AUF, ÜBER, NEBEN, UNTER, VOR, IN akusatiiviga**

Ainsus			
Eessõna	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
AN <i>äärde/juurde</i>	an den Kamin <i>kamina äärde</i>	an die Terrasse <i>terrassi äärde</i>	ans Fenster <i>akna juurde</i>
AUF <i>peal</i>	auf den Tisch <i>laua peale</i>	auf die Treppe <i>trepji peale</i>	auf das Bett <i>voodi peale</i>
NEBEN <i>kõrval</i>	neben den Computer <i>arvuti kõrvale</i>	neben die Kirche <i>kiriku kõrvale</i>	neben das Restaurant <i>restorani kõrvale</i>
UNTER <i>all</i>	unter den Stuhl <i>tooli alla</i>	unter die Tasse <i>tassi alla</i>	unter das Sofa <i>sohva alla</i>
VOR <i>ees</i>	vor den Spiegel <i>peegli ette</i>	vor die Kirche <i>kiriku ette</i>	vor das Haus <i>maja ette</i>

ÜBER <i>üle/kaudu</i>	über den Tisch <i>üle laua</i>	über die Stadt <i>üle linna</i>	über das Bett <i>üle voodi</i>
IN <i>sisse</i>	in den Schrank <i>kappi</i>	in die Schule <i>kooli</i>	ins Büro <i>büroosse</i>

Mitmus	
an die Regale	<i>riiulite äärde</i>
auf die Betten	<i>voodite peale</i>
neben die Kleider	<i>kleitide kõrvale</i>
unter die Betten	<i>voodite alla</i>
vor die Stühle	<i>toolide ette</i>
über die Häuser	<i>majade kohale</i>
in die Kinos	<i>kinodesse</i>

► **Eessõnad, mida kasutatakse ainult daativiga**

Ainsus			
Eessõna	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
AUS <i>seest</i>	aus dem Klub <i>klubist</i>	aus der Firma <i>firmast</i>	aus dem Kaufhaus <i>kaubamajast</i>
BEI <i>juures</i>	bei dem Opa <i>vanaisa juures</i>	bei der Oma <i>vanaema juures</i>	bei dem Kind <i>lapse juures</i>
ZU <i>sisse</i> <i>juurde</i>	zum Klub <i>klubisse</i>	zur Firma <i>firmasse</i>	zum Kaufhaus <i>kaubamajja</i>
MIT <i>koos</i>	mit dem Freund <i>sõbraga</i>	mit der Freundin <i>sõbrannaga</i>	mit dem Kind <i>lapsiga</i>
VON <i>kellelt?</i> <i>kuskilt poolt</i>	von dem Freund <i>sõbralt</i>	von der Freundin <i>sõbrannalt</i>	von dem Kind <i>lapselt</i>
NACH <i>pärast</i>	nach dem Kurs <i>pärast kursust</i>	nach der Schule <i>pärast kooli</i>	nach dem Konzert <i>pärast kontserti</i>
SEIT <i>alates</i>	seit dem Herbst <i>(alates) sügisest</i>	seit der letzten Woche <i>(alates) eelmisest nädalast</i>	seit dem letzten Jahr <i>(alates) eelmisest aastast</i>

Mitmus	
aus den Kaufhäusern	<i>kaubamajadest</i>
bei den Kindern	<i>laste juures</i>
zu den Kaufhäusern	<i>kaubamajadesse</i>
mit den Kindern	<i>lastega</i>
von den Kindern	<i>lastelt</i>
nach den Konzerten	<i>pärast kontserte</i>
seit den 60er Jahren	<i>alates kuuekümnendatest aastatest</i>

► Eessõnad, mida kasutatakse ainult akusatiiviga

Ainsus			
Eessõna	Meessoost nimisõna (M)	Naissoost nimisõna (N)	Keskssoost nimisõna (K)
FÜR <i>jaoks</i>	für den Vater <i>isale/isa jaoks</i>	für die Mutter <i>emale/ema jaoks</i>	für das Baby <i>beebile/beebi jaoks</i>
OHNE <i>ilma</i>	ohne den Vater <i>isata</i>	ohne die Mutter <i>emata</i>	ohne das Baby <i>beebita</i>
DURCH <i>läbi</i>	durch den Wald <i>läbi metsa</i>	durch die Stadt <i>läbi linna</i>	durch das Haus <i>läbi maja</i>
UM <i>üumber</i>	um den Wald <i>üumber metsa</i>	um die Stadt <i>üumber linna</i>	um das Haus <i>üumber maja</i>

Mitmus	
für die Babys	<i>beebidele/beebide jaoks</i>
ohne die Eltern	<i>ilma vanemateta</i>
durch die Häuser	<i>läbi majade</i>
um die Häuser	<i>üumber majade</i>

ARVSÓNA

	Põhiarvsónad	Järgarvsónad
0	null	-
1	eins	erste
2	zwei	zweite
3	drei	dritte
4	vier	vierte
5	fünf	fünfte
6	sechs	sechste
7	sieben	siebte
8	acht	achte
9	neun	neunte
10	zehn	zehnte
11	elf	elfte
12	zwölf	zwölfte
13	dreizehn	dreizehnte
14	vierzehn	vierzehnte
15	fünfzehn	fünfzehnte
16	sechzehn	sechzehnte
17	siebzehn	siebzehnte
18	achtzehn	achtzehnte
19	neunzehn	neunzehnte
20	zwanzig	zwanzigste
21	einundzwanzig	einundzwanzigste
30	dreißig	dreißigste
40	vierzig	vierzigste
50	fünfzig	fünfzigste
60	sechzig	sechzigste
70	siebzig	siebzigste
80	achtzig	achtzigste
90	neunzig	neunzigste
100	hundert	hundertste
1000	tausend	tausendste

KÜSISÕNA

wer?	<i>kes?</i>
was?	<i>mis?</i>
wen?	<i>keda?</i>
wem?	<i>kellele?</i>
warum?	<i>miks?</i>
wo?	<i>kus?</i>
wohin?	<i>kuhu?</i>
woher?	<i>kust?</i>
wie?	<i>kuidas?</i>
wie weit?	<i>kui kaugel?</i>
wie viel?	<i>kui palju/mitu?</i>
wie oft?	<i>kui tihti?</i>
wie alt?	<i>kui vana?</i>
wann?	<i>millal?</i>